

الاتحاد الارمني التقدمي

UNION PROGRESSIVE ARMENIENNE

ՀԱՅ ՅԱՌԱՋԴԻՄԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹԵԱՆ

ԾՐԱԳԻՐ ԿԱՆՈՆԱԳԻՐ

062

Z-24

06 JUN 2009

06 JUN 2009

062 ay

2-24 الاتحاد الارمني التقدمي

UNION PROGRESSIVE ARMENIENNE

ՀԱՅ ՅԱՌԱՋԴԻՄԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹԵԱՆ

ԾՐԱԳԻՐ ԿԱՆՈՆԱԳԻՐ

062 062 062

01 JUN 1913

14493

8994-56

ՀԱՅ ՅԱՌԱՋԴԻՄԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹԵԱՆ

ԿԵԴՐՈՆԱԿԱՆ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

ՊԵՅՐՈՒԹ 1939

ՅՕԴ 1. — Հայ Յառաջդիմական Միութեան նպատակն է .

ա) Ծառայել Սուրբահայ կրթական, մշակութային և հասարակական կեանքի բարձրացման՝ երկրի օրէնքներու թույլատու սահմաններու մէջ :

բ) Ծառայել Հայ ժողովուրդի միութեան և համերաշխութեան :

գ) Քաջալերել երիտասարդ մտաւորականութիւնը , հնարաւորութիւններ ստեղծելով անոնց զործերու հրատարակման :

դ) Կրթական և առողջապահական օգնութիւն փութացնել կարօտեալներուն :

ե) Ամրապնդել եղբայրական կապը Հայ և Արաբ ժողովուրդներու միջև , փոխադարձաբար ճանչցնելով անոնց պատմութիւնն ու մշակոյթը :

զ) Հաւատարմութեամբ կատարել Սուրբահայ

քաղաքացիի բոլոր պարտականութիւնները :

է) Սուբիահայութիւնը անդեակ պահել Հայաստանի մշակութային և անասնական կեանքին :

ը) Միութիւնս որեւէ քաղաքական նպատակ չի հետապնդեր :

ՅՕԴ. 2. — Սուբիահայ Յառաջդիմական Միութեան հասոյթի ազբիւրններն են .

ա) Մուտքի նուէրներ և անդամատուրք .

բ) Կենդանութեան եղած զանազան նուիրատուութիւններ .

գ) Հաւաքոյթներէ , ֆիլմերէ , ներկայացումներէ և հանդէսներէ գոյացած մուտքեր :

Դ. ԱՆԴԱՄԱԿՅՈՒԹԻՒՆ

ՅՕԴ. 3. — Սուբիաբնակ ամէն հայ , առանց կուսակցական , սեփ և դաւանանքի խտրութեան կրնայ անդամագրուիլ Սուբիահայ Յառաջդիմական Միութեան , եթէ կ'ընդունի անոր ծրագիր-կանոնադիրը և բոլորած 16 է տարիքը :

ՅՕԴ. 4. — Որեւէ թեկնածու՝ անգամ կ'արձանագրուի 2 հին ընկերներու առաջարկութեամբ և մասնաճիւղի վարչութեան մեծամասնութեան հաւանութեամբ :

ՅՕԴ. 5. — Անդամներ կրնան ըլլալ գործօն և օժանդակ :

ՅՕԴ. 6. — Գործօն անգամ կը նկատուին սնոնք , որոնք կը վճարեն առնուազն 25 Ս. Դ. մուտք և 120 Ս. Դ. տարեկան անդամատուրք և կը մասնակցին մասնաճիւղի հերթական բոլոր ժողովներուն : Տարեկան անդամատուրքը կը վճարուի եռամսհայ 4 անգամավճարով :

ԾԱՆՈԹ. — Փաստուած անգործներ զերծ են մուսֆի նուերէ և կը վճարեն տարեկան 60 Ս. Դ. անդամատուրք :

ՅՕԴ. 7. — Իւրաքանչիւր անգամ պարտաւոր է ունենալ Հ. Յ. Մ. ի անդամակցութեան տետրը , որ ամէն երկու տարի կը փոխուի և որուն մէջ կ'արձանագրուին անոր անդամատուրքին վճարումները համարժէք գրոշմաթուղթերով :

ՅՕԴ. 8. — Այն անգամը որ 6 ամիս չարունակարար և առանց յարգելի պատճառի չի վճարեր իր անդամատուրքը , կը բացակայի ժողովներէ և ընթացք չի տար զինքը պարտականութեան հրաւիրող գրաւոր աղագարարութեան , կը դադրի Հ. Յ. Մ. ի անգամ ըլլալէ :

ՅՕԴ. 9. — Իւրաքանչիւր անգամ պարտաւոր է ժողովրդականացնել Հայ Յառաջդիմական Միութեան նպատակները և նոր անդամներ ներգրաւել :

Յօդ. 10. — Քուէարկութեան իրաւունք ունին բոլոր անդամները իրենց արձանագրութեան թուականէն սկսեալ, իսկ ընտրուելու իրաւունք ունին անոնք միայն՝ որոնք առ նուազն վեց ամիս առաջ արձանագրուած են և կանոնաւորաբար վճարած իրենց անդամատուրքերը :

ՅՕԴ. 11. — Երբ որեւէ անդամ, քանաւոր պատճառով մը, չուզեր պատկանիլ իր տեղական մասնաճիւղին, ուրիշ մասնաճիւղի մը անդամակցելու համար պէտք է ստանայ իր տեղական մասնաճիւղի հաւանութիւնը, իր պարտականութիւնները կատարած ըլլալը հաստատող վկայագրով մը :

ՅՕԴ. 12. — Օժանդակ անդամներ, Յառաջդիմական Միութիւնը կ'ընդունի և կ'արձանագրէ նաև օժանդակ անդամներ, որոնք տարեկան առ նուազն 150 ս. դ. կը վճարեն, միանուագ կամ եռամսեայ վճարումով :

ՅՕԴ. 13. — Օժանդակ անդամները պարտաւոր չեն մասնակցելու մասնաճիւղի ընդհանուր անդամական ժողովներուն, գործօն դեր չեն կատարեր և ընտրելու կամ ընտրուելու իրաւունք չունին :

Անոնք կը հրաւիրուին մասնակցելու Հ.Յ.Մ.ի ձեռնարկներուն և ընկերական հաւաքոյթներուն : Անոնց կը տրուի օժանդակ անդամի տարեկան անդամատուրք :

Ամէն մասնաճիւղ պէտք է պահէ յատուկ տետր մը արձանագրելու համար օժանդակ անդամներու անունը ու հասցէն :

Օժանդակ անդամները իրաւունք ունին Հ.Յ.Մ.ի զարգանիչը կրելու :

Գ. ՄԱՍՆԱՃԻՒԴ.

ՅՕԴ. 14. — ա) Միենոյն քաղաքի կամ չընդունի մէջ բնակող 7 անդամներ կը կազմեն տեղական մասնաճիւղ մը և զայն կ'ենթարկեն Կեդր. Վարչութեան վաւերացումին :

ՅՕԴ. 15. — Մասնաճիւղի վարչութիւնը կընտրուի ընդ. անդամական ժողովէն և կը վաւերացուի Կեդր. Վարչութեան կողմէ : Վարչութեան անդամներուն թիւ 3—7 կրնայ ըլլալ :

Վարչութիւնը ինքնիր մէջէն կ'ընտրէ առեւտրային, առեւտրադիր և զանազան : Վարչութիւնը ամէն երկու շաբաթը անգամ մը ժողով կը գումարէ :

Երեք անգամ յաջորդաբար և առանց բանաւոր պատճառի ժողովէն բացակայող վարչական անդամը հրաժարած կը նկատուի :

Վարչութեան պաշտօնավարութեան աւելորդութիւնը մէկ տարի է : Անդամները վերընարելի են : Վարչութեան կազմի ամէն փոփոխութիւն պէտք է ենթարկուի Կեդր. Վարչութեան վաւերացումին :

ՅՕԴ. 16. — Մասնաճիւղի վարչութեան պարտականութիւնն է գործադրել վերին մարմիններու (Կեդր. Վարչութեան և անդամական ժողովներու) որոշումները, սարքել հաւաքոյթներ, և հանդէսներ և դասախօսութիւններ, ստեղծել հասոյթի նոր աղբիւրներ, կանոնաւոր հաշիւ պահել և ամէն երեքամիսը անգամ կեդրոն ուղարկել իր նիւթական ու բարոյական գործունէութեան տեղեկագիրը՝ և մուտքի հաշեկշիւին հետ միասին :

Իւրաքանչիւր մասնաճիւղի վարչութեան պարտականութիւնն է ուժ տալ Հայ Յառաջդիմական Միութեան պրօպականտի գործին և մասնաճիւղի հովանաւորութեան տակ ստեղծել մշակութային, գեղարուեստական, մարզական և լսա-

լան-ընթերցարանական բաժիններ) միութիւններ) :

Վարչութիւնները իրաւասու են կատարելու վերոյիշեալ պարտականութիւնները առանց անդամական ժողով զուամրելու հարկադրանքի : Այդ Մասին կը զեկուցանեն հերթական անգամական ժողովին :

ՅՕԴ. 17. — Վարչութեան հրաւերով երեք անգամ կը զուարթուին ընդհանրական ժողով : Իւրաքանչիւր անգամական ժողով կ'ունենայ իր առանձին դիւանը և կը զբաղի ինչպէս վարչութեան նոյնպէս և ընդհանուր ժողովի կողմէն առաջադրուած օրակարգերով : Բացառիկ ընդհանրական ժողով կը զուարթուի ամէն անգամ որ վարչութիւնը անհրաժեշտ նկատէ և կամ եթէ անդամներու մէկ երրորդը զրաւոր փափաք յայտնէ :

ՅՕԴ. 18. — Ընդհանրական ժողովը օրինաւոր կը համարուի երբ անդամներու կէսէն աւելին անձամբ ներկայ է : Եթէ առաջին ընդհանրական ժողովը մեծամասնութիւն չը զուարթնէ, 7—15 օրուան մէջ նոյն օրակարգով հրաւերած երկրորդ անգամական ժողովը օրինաւոր կը նկատուի, երբ կանոնաւոր կերպով իրենց

անդամատուրքը վճարող ընկերներու առ նուազըն մէկ երրորդը անձամբ ներկայ է: Եթէ այս վերջնագոյն ժողովն ալ չը գոյացնէ մէկ երրորդի ներկայութիւնը, ժողովը կը հրուի առանց որոշում կայացնելու իրաւունքի և կացութիւնը կը տեղակազրէ Կեդր. վարչութեան: Կը մնայ քննել ստեղծած կացութեան պատճառները և ձեռք առնել համապատասխան միջոցներ մասնաձիւղը ղեկելու համար բնականոն զրութեան մէջ:

Ներկայ յօդուածին արամադրութիւնները պարտաւորիչ են վարչութեան և պատգամաւորներու ընտրութեանց, ինչպէս նաեւ սկզբունքային կարեւորութիւն ունեցող հարցերու քննութեան համար հրաւիրուած ընդհանրամական ժողովներու առթիւ: Հերթական այլ ժողովներու առեւ ընթացիկ հարցերու կարգադրութեան համար, երբ ստուգութիւթէ բոլոր անդամներուն անխտիր գրաւոր հրաւեր ուղղուած է, կ'արտօնուի ժողովին ընթացք տալ առանց օրինական մեծամասնութեան հարց բարձրացնելու:

Յօդ. 19.— Ընդհ. ժողովի հրաւերները պէտք է ըլլան գրաւոր և անդամներուն հասնին ժողովի գումարման թուականէն 3 օր առաջ:

Ե. ՊԵՏԳԻՄ. ԺՈՂՈՎ

Յօդ. 20.— Հայ Յառաջդիմական Միութեան օրէնստիր, համառու և զերագոյն մարմինը Պատգամաւորական ժողովն է որ կը գումարուի երկու տարին անգամ մը Կեդր. վարչութեան հրաւերով: Աբտակարդ պատգմ. ժողով կը հրաւիրուի երբ. Կեդր. վարչութիւնը հարկ տեսնէ և կամ մասնաձիւղերու կեսին աւելի պահանջէ:

Յօդ. 21.— Առ նուազն ամիս մը առաջ Կեդր. վարչութիւնը պարտաւոր է պատգմ. ժողովին տեղը, թուականը և օրակարգը հաղորդել մասնաձիւղերուն մասնաւոր չրջաբերականով մը:

Յօդ. 22.— Մինչև 50 անգամ ունեցող իւրաքանչիւր մասնաձիւղ մէկ ձայնի իրաւունք ունի: 51էն 100 անգամ ունեցող մասնաձիւղ մը երկու, յետոյ իւրաքանչիւր 50 անգամի համար մէկ ձայն աւելի:

ա) Պատգամաւորները կը նտրուին ընդհ. անդամական ժողովին համաձայն Յօդ. 18ի տրամադրութեան:

բ) Պատգամաւոր կրնան ընտրուիլ միայն այն անդամները որոնք առ նուազն 6 ամիս պարտաձանաչ անգամ եղած են և երեք ամիս զանուած են նոյն մասնաձիւղին մէջ:

դ) Դուրսէն ընտրեող պատգամաւորը պէտք է անդամ ըլլայ Հ. Յ. Մ. ի ունէ մասնաճիւղին:

դ) Իւրաքանչիւր պատգամաւոր մէկ ձայն միայն կրնայ ունենալ:

ԾԱՆԹԹ.— Ոչ մէկ պարագայի քոյլ չի տրուիր պատգամաւորի մը ներկայանալ մէկ եւ աւելի ձայնով:

ե) Մէկէ աւելի ձայն ունեցող պատգամաւոր պարտաւոր է զայն փոխանձել կազմակերպութեան ուրիշ մէկ անդամի մը, համաձայն իր ունեցած լիազօրագրի տրամադրութեան եւ Կեդր. Վարչութեան կամ պատգամ. Ժողովի ղիւանի հաւանութեամբ:

զ) Կեդր. վարչութեան անդամները կրնան րեւոյթի պատգամաւոր, պայմանաւ որ կեդրոնի անդամ պատգամաւորները չը մասնակցին Կեդր. Վարչութեան բարոյական ու նիւթական հաշուետւութեան մասին եղած բանաձեւերու փոխարկութեան:

ՅՕԴ. 23.— Պատգամ. Ժողովը օրինաւոր կը համարուի երբ իրենց օրինական հանգամանքը պահող մասնաճիւղերու և ձայներու կէսէն աւելին ներկայացած է:

ՅՕԴ. 24.— Պատգամաւորական Ժողովը՝ ա) Կը լսէ Կեդր. Վարչութեան բարոյական և

նիւթական հաշուետուութիւնը և իր զեահատանքը կ'ընէ:

բ) Կ'ընտրէ երեք հոգիէ բաղկացած «Կեդր. Վերահսկիչ Յանձնաժողով»:

գ) Կը քննէ Կեդր. Վերահսկիչ Յանձնաժողովի կողմէն ներկայացած պիւտճէն: Կը գծէ զայն և կուտայ նոր հրահանգներ:

դ) Եթէ հարկ տեսնէ փոփոխութեան կ'ենթարկէ ծրագիր-կանոնագրի յօդուածները:

և) Գաղտնի քուէարկութեամբ և ձայներու մեծամասնութեամբ կ'ընտրէ նոր Կեդր. Վարչութիւն որ պատասխանատու է Պատգամ. Ժողովին:

Զ. ԿԵԴՐ. ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

ՅՕԴ. 25.— Կեդր. Վարչութիւնը, որու կեդրոնն է Պէյրութ, երկու Պատգամ. Ժողովներու միջև ինկած ժամանակաշրջանին Հայ Յառաջդիմական Միութեան վերին պատասխանատու մարմինն է և կը վայելէ համապատասխան իրաւասութիւններ:

ՅՕԴ. 26.— Հ. Յ. Մ. ի բոլոր մասնաճիւղերը ուղղակիօրէն կապուած են Կեդր. Վարչութեան և անոր ենթակայ:

ՅՕԴ. 27.— Կեդր. Վարչութիւնը կը բաղկանայ 5—9 անդամներէ և 3 թեկնածուներէ:

կեզր. Վարչութեան անդամ կրնան բլլալ ա-
նոնք միայն որ առ նուազն մէկ տարի գանը-
ւած են կազմակերպութեան մէջ և իրենց գոր-
ծունէութեամբ փաստը ցոյց տուած են վերին
զեկավարութեան անդամակցութեան արժանիքի :

307. 28. — կեզր. Վարչութեան անդամները
վերընարելի են : Երբ կեզր. Վարչութեան ան-
դամները կը պակսին (հրաժարումով կամ հե-
ռացումով) անոնց աեղ պաշտօնի կը կոչուին
համագումարէն ընտրուած թեկնածուները ի-
րենց ստացած առաւելագոյն քէէի կարգով :

307. 29. — կեզր. Վարչութիւնը իր մէջէն
կ'ընտրէ զիւան բաղկացած նախագահէ, փոխ-
նախագահէ, վարիչ-քարտուղարէ, գանձապահէ
և մէկ խորհրդական անդամէ :

Դիւանը նիստ կը գումարէ չարաթը անգամ
մը, կը վարէ վարչական բոլոր գործերը, կը
պատրաստէ վարչութեան օրակարգերը և ա-
նոնց մասին իր առաջարկներն ու տեսակէտնե-
րը կը բանաձեւէ նախապէս :

Կեզր. Վարչութիւնը նիստ կը գումարէ առ
նուազն երեք ամիսը անգամ մը :

307. 30. — կեզր. Վարչութեան նիստը օ-
րինաւոր կը համարուի, երբ անդամներու մե-

ծամասնութիւնը ներկայ է :

307. 31. — կեզր. Վարչութեան պարտակա-
նութիւնն է զեկավարել Հ.Յ.Մ.ի ընդհ. գոր-
ծունէութիւնը, անոր նպատակը իրականացնե-
լու համար հարկ եղած աշխատանքը ի գործ
դնել, հսկել մասնաճիւղերու գործունէութեան
վրայ, հրահանգներ և ցուցմունքներ տալ, վաւե-
րացնել մասնաճիւղերու վարչութեանց ընտրու-
թիւններն ու որոշումները, չրջարեւակներով
ու նամակներով միշտ կապ պահել մասնաճիւ-
ղերու հետ և ներկայացնել կեզր. Վարչութեան
որոշումները առ ի գործադրութիւն :

307. 32. — կեզր. Վարչութիւնը իրաւասու
է, անկախ ներքին կանոնադրութեամբ նախ-
տեսուած ժամանակամիջոցներէն, մասնաճիւղե-
րէն հաշուետուութիւն պահանջելու երբ ինքը
անհրաժեշտ դատէ :

307. 33. — կեզր. Վարչութիւնը Հ.Յ.Մ.ի
մասնաճիւղերու բոլոր հասոյթները կը կեղրո-
ացնէ իր գանձին մէջ :

Որեւէ մասնաճիւղ իր ընդհ. հասոյթներուն
առ առաւելն 25 առ հարիւրը միայն կրնայ տե-
ղական ծախքերուն յատկացնել : Որեւէ մասնա-
ճիւղ իր գանձին մէջ երեք ամսուա հասոյթէն

աւելի չի կրնար պահել:

ՅՕԴ. 34. — Կեդր. վարչութիւնը կրնայ կախաւորել և արտաքսել այն անդամները և լուծել այն վարչութիւնները որոնք գէժ կ'ընթացան ներկայ կանոնադրի տրամադրութիւններուն: Երբ հարկ տեսնէ միջոցներ ձեռք կ'առնէ և առժամայ կարգադրութիւններ կ'ընէ Հ.Յ.Մ.ի ներգաշնակ և կանոնաւոր գործունէութիւնը ապահովելու համար:

ՄԱՆՈԹ. — Ծայրահեղ պարագային Կեդրոնական վարչութիւնը իրաւասու է նոյն իսկ լուծելու անկարգապահ մասնաճիւղ մը:

Է. ԿԵԴՐ. ՎԵՐԱՀՄԿԻՉ ՅԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎ

ՅՕԴ. 35. — Կեդր. վերահսկիչ Յանձնաժողովը երկու պատգամաւորական ժողովներու միջև ինկած ժամանակաշրջանին պարտաւոր է Կեդր. վարչութեան նիւթական հաշիւները պարբերաբար ստուգել, արձանագրել և յառաջիկա պատգմ. ժողովին տալ զրաւոր զեկուցում կեդր. վարչութեան երկամեայ նիւթական գործունէութեան մասին: (Կեդր. վերահսկիչ՝ Յանձնաժողովին զեկուցման հիման վրայ է որ պատգմ. ժողովը կ'ընէ իր գնահատականը Կեդր. վարչութեան նիւթական գործունէութեան մասին):

ՅՕԴ. 36. — Կեդր. վերահսկիչ Յանձնաժողովը Կեդր. վարչութեան հետ միասին կը պատրաստէ կադմակերպութեան տարեկան պիւտճէի նախահաշիւը և կ'ենթարկէ զայն պատգմ. ժողովի վաւերացումին:

Ը. ՊԻԻՏՃԷ

ՅՕԴ. 37. — Կեդր. վարչութեան զրամական գործառնութիւնները կը պարփակուին պիւտճէով նախատեսած սահմաններուն մէջ:

ՅՕԴ. 38. — Ընթացիկ և ամբողջ ծախքերու համար Կեդր. վարչութեան գանձապահին արաւորութեան տակ կը գրուի 3000 Սիւր. Դահեկանի դուար մը իսկ ընթացիկ ծախքերէ դուրս մնացածները կ'ըլլան ֆինանսական Յանձնախումբի տեղեկագրի հիման վրայ, դիւանի առաջարկութեամբ և Կեդր. վարչութեան վաւերացումէն յետոյ:

ՅՕԴ. 39. — Հայ Յառաջդիմական Միութեան գանձը կը պահուի զրամատան մէջ Հ. Յ. Մ.ի անունով: Դրամատան հետ գործառնութիւնները կը կատարուին վարչութեան կողմէ լիազօրուած երկու անդամներու կողմէ հաւաքաբար և ի պաշտօնէ, որոնք կը ստորագրեն հետեւեայ կերպով Հայ Յառաջդիմական Միութեան Կեդրոնական վարչութեան...»:

ՅՕԴ. 40. — Պիւտճէով չը նախատեսուած

ծախքերը կը հոգացուին բացառիկ միջոցներով,
Ֆինանսական Յանձնախումբի ղեկուցումով և
Կեդր. Վարչութեան վաւերացումով:

ՅՕԴ. 41. — Կեդր. Վարչութիւնը կրնայ զը-
րամական օժանդակութիւն ընել իր կողմէ ըս-
տեղծուած յանձնախումբի մը կամ մարմնի մը,
Ֆինանսական Յանձնախումբի ղեկուցումը լսելէ
յետոյ:

Թ. ԼՈՒԾՈՒՄ

ՅՕԴ. 42. — Հայ Յառաջդիմական Միութիւ-
նը լուծուած կը համարուի երբ իր մասնաճիւ-
ղերու թիւը 2էն պակաս է, պարտաճանաչ ան-
գամներու ընդհ. թիւը 50ի չի հասնիր և մնա-
ցող անգամներու երկու երրորդը ցանկութիւն
կը յայտնէ հրաւիրելի արտակարգ համագումար
լուծման որոշումը տալու համար:

ՅՕԴ. 43. — Լուծման ժամանակ Հ.Յ.Մ.ի ու-
նեցած չարժական և անչարժ գոյքը, հնչուն դրա-
մը, ինչպէս նաև արժե թուղթերը կը ~~հետադարձ~~
բարենպաստակ հաստատութեան մը:

ՅՕԴ. 44. — Կեդր. վարչութեան կազմութիւ-
նը, ծրագիր կանոնագրի ամէն փոփոխութիւն,
նոր մասնաճիւղերու կազմութիւնը և կազմակեր-
պութեան լուծումը կը տեղեկագրուի Ներքին
Գործոց նախարարութեան:

ՀՀ Ազգային գրադարան

NL0142598

14493

ԳԻՆ 5 Ս.Դ.